

Fremsat den 30. oktober 2013 af social-, børne- og integrationsministeren (Annette Wilhelmsen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Ændring af revisionsbestemmelse vedrørende brug af alarm- eller pejlesystemer over for børn og unge, der er anbragt i døgninstitution eller på opholdssted, og som har betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne)

§ 1

I lov nr. 153 af 26. februar 2011 om ændring af lov om social service foretages følgende ændring:

1. I § 3 ændres »2013-14« til: »2015-16«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2014.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets indhold
  - 3.1 Gældende ret - Personlige alarm- og pejlesystemer
  - 3.2 Undersøgelse af kommunernes brug af servicelovens § 123 d
  - 3.3 Den foreslåede ordning
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Reglerne om anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer over for børn og unge med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne anbragt i døgninstitution eller på opholdssted, blev vedtaget den 22. februar 2011 og trådte i kraft den 1. marts 2011 ved lov nr. 153 af 26. februar 2011 om ændring af lov om social service. Reglerne er fastsat i § 123 d i loven. Der er fastsat en

revisionsbestemmelse i lovens § 3, hvorefter forslag til revision af lovens § 123 d skal fremsættes senest i folketingsåret 2013-14. Da det ikke har været muligt at tilvejebringe et tilstrækkeligt oplyst erfaringsgrundlag, som revisionen ifølge lovens forarbejder skal ske på grundlag af, foreslås det at udskyde revisionen af § 123 d i serviceloven til folketingsåret 2015-16, hvor oplysningerne forventes at foreligge.

2. Lovforslagets baggrund og formål

Efter § 3 i lov nr. 153 af 26. februar 2011 om ændring af lov om social service skal forslag til revision af lovens § 123 d om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer over for børn og unge med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne anbragt på døgninstitution eller opholdssted fremsættes senest i folketingsåret 2013-14.

Det fremgår af forslaget til den gældende regel i lovens § 123 d (L 99 – 2010-11), at formålet med bestemmelsen er med henblik på at skabe øget tryghed for disse børn og unge samt deres forældre i særlige tilfælde at give adgang til at anvende alarm- eller pejlesystemer, herunder GPS, over for den lille gruppe af børn og unge med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der er anbragt på døgninstitution eller opholdssted, og som mangler evnen til at færdes alene i trafikken eller finde rundt på steder, og hvor omgivelserne kan udgøre en fare for barnet eller den unge. Der er tale om en meget begrænset gruppe på antalsmæssigt 55-110 børn og unge på landsplan, der konkret forventes at blive berørt af reglen i § 123 d.

Af forarbejderne til servicelovens § 123 d fremgår, at selv om lovforslaget for målgruppen er meget lille, er der tale om en meget indgribende foranstaltning i forhold til den enkelte, og at det derfor er vigtigt at følge udviklingen på området. Det fremgår endvidere, at det ligeledes er vigtigt, at det løbende vurderes, om der er behov for yderligere tiltag for at sikre, at bestemmelsen finder anvendelse i overensstemmelse med dens formål. Det forudsættes, at lovrevisionen gennemføres på et oplyst grundlag, der omfatter omfanget af, varigheden af og grundlaget for anvendelsen af alarm- eller pejlesystemer, herunder også om der er sket en udvikling, hvilke grupper der er omfattet af bestemmelsen, og i en retning, som ikke har været hensigten med lovændringen. Af betænkningen afgivet af Socialudvalget den 3. februar 2011 fremgår det endvidere, at flertallet ønsker at følge, hvordan lovforslaget gennemføres af kommunerne. I forbindelse med lovrevisionen forventer flertallet, at der kommer en afklaring af, i hvilket omfang lovændringen har haft betydning.

Med henblik på at fremskaffe det ovennævnte oplysningsgrundlag har Social- og Integrationsministeriet (nu Social-, Børne- og Integrationsministeriet) i foråret 2013 gennemført en undersøgelse af kommunernes anvendelse af reglen. Undersøgelsen viste, at kommunernes brug af reglen har været meget begrænset, jf. afsnit 3.2. Revisionen foreslås derfor udskudt med henblik på at kunne gennemføre revisionen på et længerevarende og mere oplyst erfaringsgrundlag, da det forudsatte erfaringsgrundlag for en revision af servicelovens § 123 d om anvendelse af alarm- og pejlesystemer således ikke er til stede på nuværende tidspunkt.

Baggrunden for lovforslaget er desuden, at revisionen af reglen i servicelovens § 123 d, bør ses i sammenhæng med afrapporteringen fra Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget). Udvalget skal bidrage til at afklare de etiske, juridiske og praktiske grænsedragninger for anvendelse af magt over for børn og unge, der er anbragt, og komme med forslag til et nyt regelsæt i serviceloven, der giver de redskaber omkring

magtanvendelse, som er nødvendige på anbringelsesstedet eller i plejefamilien under hensyn til barnets eller den unges retssikkerhed. Da udvalgets afrapportering vil kunne indeholde forslag og viden af relevans for revisionen af servicelovens § 123 d, foreslås det derfor tillige at afvente udvalgets afrapportering, som forventes at foreligge ved udgangen af 2014. Formålet med lovforslaget er således at ændre revisionsbestemmelsen vedrørende servicelovens § 123 d, således at loven tages op til revision i folketingsåret 2015-16 frem for i 2013-14.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Gældende ret – Personlige alarm og pejlesystemer

Servicelovens § 123 d omhandler to former for systemer: 1) alarmsystemer, der kan advare personalet eller pårørende, hvis barnet eller den unge forlader boligen, og 2) pejlesystemer, der kan anvendes til at lokalisere barnet eller den unge, hvis denne er bortkommet fra døgninstitution eller opholdssted. Alarm- eller pejlesystemer vil alene kunne anvendes, når der er risiko for, at den pågældende udsætter sig selv for eller andre for at lide personskade.

Anbringelsesstederne har med § 123 d således mulighed for i særlige tilfælde at supplere den pædagogiske støtte og indsats og det omsorgsmæssige arbejde, således at alarm- eller pejlesystemer om nødvendigt efter afgørelse herom og for en afgrænset periode kan tages i brug for at undgå personskader hos de pågældende børn og unge samt hos andre borgere, f.eks. trafikanter. Det skal understreges, at der alene er tale om et supplement til den pædagogiske indsats. Alarm- eller pejlesystemer giver ikke barnet eller den unge en større trafiksikkerhed, men er et redskab til at lokalisere barnet eller den unge, og dermed et redskab, der må formodes at kunne bidrage til at afværge risikoen for alvorlig personskade.

Alarm- eller pejlesystemer hverken kan eller må således erstatte det pædagogiske arbejde hos det professionelle personale på anbringelsesstederne, og der skal løbende arbejdes med den pædagogiske indsats i forhold til barnet eller den unge, så der udvikles pædagogiske metoder, der kan erstatte anvendelsen af alarm- eller pejlesystemet i det konkrete tilfælde.

3.2 Undersøgelse af kommunernes brug af servicelovens § 123 d

Social- og Integrationsministeriet (nu Social-, Børne- og Integrationsministeriet) gennemførte i foråret 2013 en undersøgelse af kommunernes anvendelse af reglen. Undersøgelsen blev gennemført som en spørgeskemaundersøgelse til landets 98 kommuner. 71 kommuner besvarede spørgeskemaet, og af disse havde kun én enkelt kommune truffet afgørelse om tilladelse til at anvende alarm efter servicelovens § 123 d. Derudover havde en anden kommune modtaget en enkelt ansøgning, som endnu ikke var færdigbehandlet. Undersøgelsen viste således, at kommunernes brug af reglen har været meget begrænsede.

3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at udskyde revisionen af reglerne i servicelovens § 123 d til folketingsåret 2015-16, hvor der i kommunerne forventes at foreligge flere indhøstede erfaringer med brug af reglen, og som følge af afrapporteringen fra Udvalg om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget), hvis rapport om magtanvendelse på børne- og ungeområdet først

forventes at foreligge ved udgangen af 2014, jf. beskrivelsen i afsnit 2. Der vil til brug for revisionen i folketingsåret 2015-16 blive gennemført en ny undersøgelse af kommunernes anvendelse af reglen. For så vidt angår målgruppen forventes denne at være uforandret og således dreje sig om en begrænset gruppe af børn og unge, jf. beskrivelsen i afsnit 2.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige. De økonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for forældrene.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Center for Ligebehandling af Handicappede, Dansk Handicapforbund, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Høreforeningen, KL, Sjældne Diagnoser og Socialchefforeningen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/udgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen

Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Ved lov nr. 153 af 26. februar 2011 om ændring af lov om social service er der i lovens § 3 indsat en revisionsbestemmelse, der fastsætter, at forslag til revision af lovens § 123 d fremsættes senest i folketingsåret 2013-14.

Ved lovændringen er det blandt andet af Socialudvalget forudsat, at der skal foreligge viden om kommunernes brug af reglerne forud for revisionen. Da den nævnte undersøgelse, jf. afsnit 3.2. i de almindelige bemærkninger, om kommunernes brug af reglerne har vist, at reglerne kun har været brugt i begrænset omfang, og da der nu er nedsat et Magtanvendelsesudvalg om anvendelse af magt på børne- og ungeområdet, foreslås det at udsætte revisionen med henblik på, at den gennemføres på et mere nuanceret oplysningsgrundlag.

Da det forudsatte oplysningsgrundlag således ikke foreligger, er der på nuværende tidspunkt ikke grundlag for at gennemføre revisionen af reglerne i servicelovens § 123 d inden for den fastsatte tidsramme, hvorfor det foreslås, at revisionsbestemmelsen af lovens § 123 d udskydes til folketingsåret 2015-16.

Senest på det tidspunkt vil der blive fremsat et forslag om revision af reglerne på et bredere kommunalt erfaringsgrundlag og på grundlag af rapporteringen fra Magtanvendelsesudvalget.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2014.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 153 af 26. februar 2011, foretages følgende ændring:

§ 3

Forslag til revision af lovens § 123 d fremsættes senest i folketingsåret 2013-14.

1. I § 3 ændres »2013-14« til: »2015-16«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2014.